

Poznań, 30 maja 2017 roku

Protokół

z III Posiedzenia Zespołu Pedagogiki Młodzieży działającego przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

W dniu 30 maja 2017 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyło się III Posiedzenie Zespołu Pedagogiki Młodzieży, działającego przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

- **Otwarcie posiedzenia przez Przewodniczącą ZPM Prof. zw. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską**

Trzecie Posiedzenie ZPM, w którym wzięło udział 66 osób otworzyła Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przypominając najważniejsze założenia i idee jakie towarzyszyły inicjatywie i powołaniu działalności Zespołu Pedagogiki Młodzieży oraz przedstawiając planowany przebieg spotkania. Następnie Przewodnicząca przywitała gości specjalnego III Posiedzenia ZPM prof. UJ dr hab. Marka Kucię z Zakładu Socjologii Wiedzy Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, który przygotował dla członków Zespołu Pedagogiki Młodzieży wykład pt.: *Pamięć zbiorowa młodzieży? Uwagi teoretyczne i metodologiczne*. W dalszej części Posiedzenia prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przywitała członków KNP PAN prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosika, prof. dr. hab. Mirosława Szymańskiego oraz prof. dr hab. Agnieszkę Gromkowską-Melosik, a także zgromadzonych gości, którzy przybyli na kolejne Posiedzenie Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Podczas powitania członków Przewodnicząca wręczyła powołania osobom, które dołączyły do Zespołu Pedagogiki Młodzieży.

- **Wręczenie powołań do Zespołów Roboczych działających w ramach prac Zespołu Pedagogiki Młodzieży**

Kontynuując Posiedzenie prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przypomniała o utworzonych w ramach Zespołu Pedagogiki Młodzieży Zespołach Roboczych, do których każdy członek ZPM mógł przystąpić. W Zespole Pedagogiki Młodzieży działającym przy KNP PAN utworzyły się następujące Zespoły Robocze: *Młdzież- między edukacją a rynkiem pracy*, którego koordynatorem jest prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek, *Młdzież i problem stratyfikacji społecznej*, którego koordynatorem jest prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, *Analiza dyskursów o młodzieży*, którego koordynatorem jest prof. nadzw. dr hab. Helena Ostrowicka, *Młdzież i jej problemy w środowisku edukacyjnym*, którego koordynatorem jest prof. nadzw. dr hab. Andrzej Ćwikliński, *Tożsamość młodzieży (i proces jej formowania) w rzeczywistości permanentnej zmiany*, którego koordynatorem jest prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, *Młdzież wobec transgresyjności kultury, kryzysu podmiotu oraz przemian tożsamości*, którego koordynatorem jest prof. nadzw. dr hab. Klaudia Węc, *Zburzenia rozwoju w okresie adolescencji*, którego koordynatorem jest dr hab. Hanna Kubiak, *Między partycypacją a wykluczeniem*, którego koordynatorem jest prof. nadzw. dr hab. Małgorzata Orłowska oraz *Zespół do spraw informacji i promocji dorobku z obszaru pedagogiki młodzieży*, którego koordynatorem jest prof. nadzw. dr hab. Waldemar Segiet. W dalszej części Posiedzenia Przewodnicząca wręczyła powołania Koordynatorom Zespołów Roboczych a następnie wraz z poszczególnymi Koordynatorami wręczyła powołania członkom Zespołów Roboczych.

Zespoły Robocze działające przy Zespole Pedagogiki Młodzieży KNP PAN		
Nazwa Zespołu	Koordynator Zespołu	Członkowie
Tożsamość młodzieży (i proces jej formowania) w rzeczywistości permanentnej zmiany	Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska	Prof. dr hab. Alina Szczurek-Boruta Prof. nadzw. dr hab. Daniel Kukla Prof. UwB dr hab. Mirosław Sobecki Dr hab. Aneta Bołdyrew Dr hab. Sławomir Futyma Dr hab. Beata A. Orłowska Dr Anna Bilon Dr Anna Błasiak Dr Maria Brodzikowska

		<p>Dr Magdalena Cuprjak Dr Celina Czech- Włodarczyk Dr Anna Gulczyńska Dr Dobrochna Hildebrandt-Wypych Dr Sylwia Jaskulska Dr Ewa Karmolińska-Jagodzik Dr Karol Konaszewski Dr Łukasz Kwadrans Dr Monika Lewicka Dr Katarzyna Marszałek Dr Joanna Minta Dr Joanna Nawój-Połaczańska Dr Paulina Peret-Drażewska Dr Dorota Prysak Dr Łukasz Ratajczak Dr Eliza Rybska Dr Krzysztof Sawicki Dr Monika Staszewicz Dr Monika Suska-Kuźmicka Dr Katarzyna Waszyńska Dr Anna Wawrzonek Dr Dorota Zaworska-Nikoniuk Dr Daria Zielińska-Pękał Mgr Tomasz Kasprzak Mgr Kamil Wnuk</p>
Młodzież i procesy socjalizacji oraz stratyfikacji społecznej	Prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik	<p>Prof. UwB dr hab. Mirosław Sobecki Prof. UAM dr hab. Tomasz Gmerek Prof. WSB dr hab. Małgorzata Orłowska Dr Anna Bilon Dr Anna Błasiak Dr Iwona Chmura-Rutkowska Dr Urszula Markowska-Manista Dr Anna Mazurowska Dr Małgorzata Mikut Dr Emilia Szymczak Dr Dorota Zaworska-Nikoniuk Mgr Aneta Judzińska Mgr Kamil Wnuk</p>
Młodzież - między edukacją a rynkiem pracy	Prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek	<p>Prof. nadzw. dr hab. Daniel Kukła Dr Ewa Kasperek-Golimowska Dr Joanna Kozielska Dr Aleksandra Kulpa-Puczyńska Dr Joanna Minta Dr Joanna Nawój-Połaczańska Dr Dorota Prysak Dr Agnieszka Skowrońska-Pućka Dr Jolanta Suchodolska Dr Anna Wawrzonek</p>

		Dr Renata Wawrzyniak-Beszterda
Młodzież i jej problemy w środowisku edukacyjnym	Prof. dr hab. Andrzej Ćwikliński	Dr Daria Becker-Pestka Dr Iwona Chmura-Rutkowska Dr Małgorzata Czapla Dr Joanna Dec-Piotrowska Dr Agnieszka Linca-Ćwikła Dr Maria Porzucek-Miśkiewicz Dr Mariusz Przybyła Dr Paulina Ratajczak Dr Ewa Rojewska Dr Marta Rukat Dr Eliza Rybska Dr Aleksandra Tłuściak- Deliowska Dr Karolina Walczak Dr Sonia Wawrzyniak Dr Agnieszka Walendzik-Ostrowska
Aktywizacja młodzieży w środowisku lokalnym i kulturalnym	Prof. dr hab. Katarzyna Segiet	Prof. UwB dr hab. Wioleta Danilewicz Prof. WSB dr hab. Marek Walancik Dr hab. Beata A. Orłowska Dr Bożena Kanclerz Dr Karolina Kmiecik-Jusięga Dr Katarzyna Pawelek Dr Kamila Słupska Dr Tomasz Sosnowski Dr Astrid Tokaj Dr Katarzyna Wasilewska-Ostrowska Dr hab. Agata Matysiak-Błaszczyk Mgr Tomasz Herman
Analiza dyskursu o młodzieży	Prof. dr hab. Helena Ostrowicka	Prof. UAM dr hab. Eva Zamojska Dr Magdalena Cuprjak Dr Celina Czech-Włodarczyk Dr Anna Józefowicz Dr Tomasz Kasprzak Dr Violetta Kopińska Dr Lucyna Myszka-Strychalska Dr Paulina Peret-Drażewska Dr Monika Popow Dr Wojciech Siegień Dr Daria Zielińska-Pękał Mgr Julia Sienkiewicz-Wilowska
Między partycypacją a wykluczeniem	Prof. dr hab. Małgorzata Orłowska	Prof. dr hab. Jacek Bleszyński Prof. nadzw. dr hab. Dorota Podgórska-Jachnik Prof. WSB dr hab. Marek Walancik Dr hab. Sławomir Futyma Dr Daria Becker-Pestka Dr Maria Brodzikowska Dr Karolina Kmiecik-Jusięga

		Dr Krzysztof Sawicki Dr Monika Staszewicz Dr Monika Suska-Kuźmicka Mgr Karolina Domagalska-Nowak Mgr Krzysztof Martyniak
Młodzież wobec transgresyjności kultury, kryzysu podmiotu oraz przemian tożsamości	Prof. dr hab. Klaudia Węc	Dr Joanna Żeromska-Charlińska
Zaburzenia rozwoju w okresie adolescencji	Dr hab. Hanna Kubiak	Dr Justyna Jakubowska-Baranek Dr Anna Gulczyńska Dr Ewa Kasperek-Golimowska Dr Karolina Walczak Dr Katarzyna Waszyńska Dr Agnieszka Walendzik-Ostrowska
Zespół do spraw informacji i promocji dorobku z obszaru pedagogiki młodzieży	Prof. dr hab. Waldemar Segiet	Dr Agnieszka Iwanicka Dr Bożena Kanclerz Dr Barbara Kutrowska Dr Lucyna Myszk-Strychalska

- Wykład Prof. UJ dr hab. Marka Kucia zatytułowany: *Pamięć zbiorowa młodzieży? Uwagi teoretyczne i metodologiczne*

W dalszej części posiedzenia Przewodnicząca ZPM prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska oddała głos prof. nadzw. dr hab. Markowi Kucia, który przywitał zgromadzonych członków ZPM dziękując za zaproszenie i możliwość wygłoszenia wykładu. Profesor podkreślił wagę dyskursu o młodzieży w kontekście pamięci historycznej, którą się zajmuje. We wstępie Profesor odwołał się do Konferencji, która organizowana była przez Wydział Studiów Edukacyjnych w styczniu 2017 roku pt.: *Edukacja i społeczeństwo po konferencji w Wannsee*, podczas której również nawiązywał do pamięci historycznej, tym razem jednak, jak podkreślił szczególnie chciałby skupić się na współczesnej młodzieży. Swoje wykład Profesor rozpoczął od przybliżenia najważniejszych kategorii teoretycznych takich jak pamięć zbiorowa, pamięć grupy, pamięć komunikacyjna, pamięć zebrana, pamięć kulturowa oraz wyjaśnił specyfikę pamięci zbiorowej młodzieży. Następnie prof. nadzw. dr hab. Marek Kucia odwołał się do Maurice'a Halbwachsa, Jana Assmanna i Aleidy Assmann, Jeffrey'a K. Olicka, P. Kwiatkowskiego, Jolanty Ambrosewicz-Jacobs, Jamesa E. Younga. W swoim wystąpieniu Profesor nawiązywał także do badań PISA czy Instytutu Badań

Edukacyjnych. Podczas wykładu prof. nadzw. dr hab. Marek Kucia przybliżył także wyniki badań jakościowych prowadzonych w swoim Zespole wraz z dr Katarzyną Stec wśród młodzieży odwiedzającej miejsca pamięci oraz analizował wywiady grupowe i projekcyjne dr hab. Jolanty Ambrosewicz-Jacobs zajmującej się badaniami Holocaustu. Następnie Profesor odwołał się w swoim wykładzie do kategorii tożsamości młodzieżowej w kontekście pytań: o pamięć młodzieży oraz o to czy dla młodzieży pamiętanie jest istotne? Profesor zaznaczył, że trudno udzielić jednoznacznych odpowiedzi na postawione pytania i podjęte wątki powiązał z kolejną ważną kwestią dotyczącą kształtowania pamięci młodzieży poprzez edukację historyczną. Analizując tę kwestię Profesor odwołał się do swoich badań w których chciał sprawdzić, jak została przyswojona przez młodzież wiedza z historii i czy oddziałuje ona na ich pamięć historyczną? Zdaniem Profesora warto zwrócić uwagę na fakt, iż rozwijanie pamięci młodzieży nie jest celem jakie stawia sobie społeczeństwo. W dalszej części wykładu prof. nadzw. dr hab. Marek Kucia przeanalizował poszczególne obiekty pamięci współczesnej młodzieży, jakimi mogą być: literatura, muzyka, Internet, blogi, wpisy czy posty. Profesor zasugerował, iż niewielka część tych obiektów jest pamięcią, zwrócił jednak uwagę, że szczególnie literatura i Internet stanowią ogromny zasób pamięci zbiorowej. Na zakończenie swojego wykładu Profesor odwołał się do kategorii jaką jest pamięć komunikacyjna czyli przekaz jaki płynie od pokolenia starszego do współczesnej młodzieży. Jak podkreślił Profesor wszystkie analizowane przez niego podczas wykładu „pamięci” mogą być interesującym przedmiotem badań szczególnie nad współczesną młodzieżą.

Po zakończonym wykładzie głos zabrała Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska i dziękując za wykład Prof. nadzw. dr hab. Markowi Kucia zaprosiła wszystkich członków Zespołu do dyskusji. Jako pierwszy głos zabrał prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik, który zadał dwa pytania. Odwołując się do pamięci historycznej jako subiektywnej interpretacji przeszłości zapytał Profesora o dynamikę tej kategorii w połączeniu z wiedzą historyczną – ponieważ wydaje się to sprzeczne. Następnie prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik zapytał o tożsamość młodzieży, która we współczesnej rzeczywistości jest „każda” i czy w związku z tym ich pamięć też będzie „każda”? Następnie głos zabrała prof. nadzw. dr hab. Małgorzata Orłowska, która podziękowała za interesujący wykład i wspomniała postać pedagoga Aleksandra Kamińskiego, dziękując prof. nadzw. dr hab. Markowi Kucia za interesującą z jej perspektywy wiedzę socjologiczną. Jako kolejny głos zabrał prof. nadzw. dr hab. Tomasz Gmerek, który zapytał Profesora o wiedzę na

temat badań dotyczących pamięci historycznej młodzieży niemieckiej czy rosyjskiej w kontekście II wojny światowej. Odpowiadając na zadane pytania Profesor odwołał się w pierwszej kolejności do pytań prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosika, uznając, iż nie ma tożsamości pomiędzy wiedzą a pamięcią, jednak warto badać komponent emocjonalny i zestawiać go z wiedzą. Profesor podkreślił także, że dla młodzieży pamięcią może być „wszystko”, co oczywiście utrudnia badania współczesnych młodych ludzi. Następnie Profesor podziękował za wypowiedź prof. nadzw. dr hab. Małgorzaty Orłowskiej, podkreślając rolę pedagogów w kształtowaniu pamięci historycznej młodego pokolenia, chociaż ostrzegął przed upolitycznianiem historii. Odwołując się do pytania prof. nadzw. dr hab. Tomasza Gmerka Profesor podkreślił, iż wątku rosyjskiego w badaniach nigdy nie analizował, natomiast wątek niemiecki pojawia się szczególnie w kontekście Auschwitz. Kontynuując dyskusję głos zabrał prof. zw. dr hab. Mirosław Sobecki, który dopytywał: jaka zdaniem Profesora jest relacja pomiędzy tożsamością zbiorową a pamięcią zbiorową, oraz która którą kształtuje? Następne pytanie zadał dr Wojciech Siegień dopytując Profesora o wpływ fikcji na pamięć zbiorową na przykładzie filmu „Wołyń”. Profesor odpowiadając prof. zw. dr hab. Mirosławowi Sobeckiemu podkreślił, iż z jego doświadczeń i wiedzy wynika, że relacja pomiędzy tożsamością i pamięcią biegnie w obie strony. Pamięć stanowi istotną część tego czym jest tożsamość grupowa. Profesor podkreślił jednak, że warto zwrócić uwagę, iż czasami pamięć nie nadąża za tożsamością i na odwrót. Nawiązując do pytania dr Wojciecha Siegienia prof. nadzw. dr hab. Marek Kucia podkreślił, że ten wpływ jego zdaniem istnieje, jednak jest to interesujące zagadnienie, które należałoby poddać badaniom. Głos w dyskusji zabrał także dr Bogusław Dziecioł, który podkreślił, że w socjologicznej teorii pamięci zbiorowej należy także uwzględnić działaniową definicję pamięci społecznej oraz doświadczenie. Jak podkreślił dr Bogusław Dziecioł ma to wpływ na pamięć zbiorową. W swojej wypowiedzi doktor podkreślił także istotność interwencji pedagogicznej. Następnie pytanie zadała prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prosząc Profesora o odniesienie kategorii *pamięć zbiorowa* do kategorii *społeczne ramy pamięci*. Pani Profesor zastanawiała się nad zagadnieniem dlaczego potrzebujemy wspólnoty i jaki jest w niej udział pamięci zbiorowej? Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska dopytywała także jak sytuacja permanentnej zmiany wpływa na kształtowanie się społecznych ram pamięci i jaki jest relacyjny charakter pomiędzy kategorią pamięci zbiorowej a kategorią postaw. Profesor odpowiadając zwrócił uwagę na chaos jakiego doświadczamy każdego dnia i który znacząco wpływa na sytuację w nauce, podkreślił jednak ogromną rolę pedagogiki w kształtowaniu

pamięci zbiorowej, bowiem nie potrafi wyjaśnić dlaczego tak uporczywie trwa „*konflikt pamięci*”. Odnosząc się do kategorii *społecznych ram pamięci* prof. nadzw. dr hab. Marek Kucia przyznał, iż potrzebujemy wspólnoty bowiem nie da się pamiętać, gdy nie ma osób, które nam tą pamięć podpowiadają.

Na zakończenie dyskusji głos zabrała Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, dziękując za przyjęcie zaproszenia prof. nadzw. dr hab. Markowi Kucia oraz za wygłoszenie niezwykle interesującego wykładu, który zwielokrotnił płaszczyznę pytań badawczych szczególnie tych dotyczących młodzieży. Pani Przewodnicząca dodała, iż za tę inspirację jesteśmy Panu Profesorowi wdzięczni.

- **Ustalenie daty kolejnego posiedzenia w roku akademickim 2017/2018**

Podsumowując część oficjalną III Posiedzenia Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska zaprosiła na kolejne spotkanie, które odbędzie się 27 października (godzina 11.30) w Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej, jednocześnie dziękując prof. nadzw. dr hab. Markowi Walancikowi za zaproszenie. Przewodnicząca poinformowała członków Zespołu, iż od kolejnego spotkania Zespołu Pedagogiki Młodzieży będziemy uczestniczyć w cyklu „*Wartościowa godzina*”, podczas którego prezentować się będą poszczególne Zespoły Robocze działające przy Zespole Pedagogiki Młodzieży KNP PAN. Na IV Posiedzeniu ZPM zaprezentuje się zespół koordynowany przez prof. nadzw. dr hab. Małgorzatę Orłowską: *Między partycypacją a wykluczeniem*.

- **Lunch i loteria zatytułowana *Książka przekazana pod dobry adres***

Następnie Przewodnicząca zaprosiła wszystkich zebranych na lunch połączony z loterią zatytułowaną „*Książka przekazana pod dobry adres*”. Przewodnicząca ZPM podziękowała za dotychczas dostarczone książki na loterię, a także zachęciła do

przekazywania książek do losowania na kolejnych spotkaniach Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Do wylosowania spośród członków Zespołu trafiło 35 książek, które tematycznie związane są z młodzieżą i prezentują wyniki prowadzonych badań nad młodzieżą w ostatnich latach. Na zakończenie Przewodnicząca jeszcze raz podziękowała za tak liczne przybycie członków Zespołu i zainteresowanie inicjatywą powołania Zespołu Pedagogiki Młodzieży.

Przewodnicząca ZPM

Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Sekretarz ZPM

dr Bożena Kanclerz